

ROZHODNUTIE KOMISIE

z 19. mája 2004

o schéme pomoci, ktorú plánuje uskutočniť Taliansko v prospech hydinárskych podnikov – Program A.I.M.A. hydinársky sektor – C 59/2001 (ex N 97/1999)

[oznámené pod číslom K(2004) 1802]

(Iba text v talianskom jazyku je autentický)

(2007/52/ES)

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV,

II. POPIS

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 88 ods. 2 prvý pododsek,

Právny základ

po vyzvaní zúčastnených strán, aby predložili pripomienky v súlade s uvedeným článkom,

- (6) Štátny program zásahov A.I.M.A. na rok 1999. Právny základ plánovaného opatrenia pomoci sa skladá z článku 3 ods. 1 písm. d) zákona č. 610/82, ktorý povoľuje združeniu A.I.M.A. „s využitím prostriedkov pochádzajúcich zo svojej vlastnej finančnej správy, v súvislosti s chodom vnútorného trhu a dostupnosťou prostriedkov (...), poskytovať poľnohospodársko-potravinárske výrobky rozvojovým krajinám, ktoré boli vymedzené spolu s Ministerstvom zahraničných vecí a po zohľadnení stanoviska štátneho potravinárskeho inštitútu“.

keďže:

I. POSTUP

Súvislosti

- (1) Listom zo 17. decembra 1999 (zaregistrovanom dňa 22. decembra 1999) Stále zastúpenie Talianska pri Európskej únii oznámilo Komisii predmetné opatrenie, v zmysle článku 88 ods. 3 Zmluvy, týkajúce sa zásahov zo strany A.I.M.A. (*Talianske združenie poľnohospodárskych trhov*) v prospech talianskeho hydinárskeho trhu, ktorý zaznamenal prudký pokles spotreby a predaja hydiny v dôsledku dioxínovej krízy v roku 1999.
- (2) Listom z 8. augusta 2000 (zaregistrovanom 9. augusta 2000), z 15. novembra 2000 (zaregistrovanom 21. novembra 2000), z 27. februára 2001 (zaregistrovanom 1. marca 2001) a z 23. mája 2001 (zaregistrovanom 28. mája 2001) Stále zastúpenie Talianska pri Európskej únii oznámilo Komisii doplnkové informácie, ktoré boli požadované od talianskych orgánov v listoch z 18. februára 2000 (ref. AGR 5073), z 2. októbra 2000 (ref. AGR 25123), z 10. januára 2001 (ref. AGR 000449) a z 24. apríla 2001 (ref. AGR 009825).
- (3) Listom z 30. júla 2001 Komisia informovala Taliansko o svojom rozhodnutí začať konanie podľa článku 88 ods. 2 Zmluvy v súvislosti s uvedenou pomocou.
- (4) Rozhodnutie Komisie o začatí konania bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* ⁽¹⁾. Komisia vyzvala zúčastnené strany, aby predložili pripomienky v súvislosti s predmetným opatrením.
- (5) Talianske orgány predložili svoje pripomienky v liste z 24. októbra 2001 (zaregistrovanom 26. októbra 2001). Komisia nedostala žiadne pripomienky od tretích strán.

- (7) Talianska národná hydinárska únia (U.N.A.) žiadala združenie A.I.M.A. (Talianske združenie poľnohospodárskych trhov) o zásahy na úrovni trhu s cieľom čeliť vážnym dôsledkom dioxínovej krízy v sektore spotreby hydinového mäsa.
- (8) Najskôr (pozri list zo 17. decembra 1999) v dôsledku odmietnutia zo strany AIMA kúpiť 17 000 t nepredaného mäsa v hodnote 40 miliárd ITL (približne 20 miliónov eur) -, UNA navrhla umiestniť časť mäsa (11 450 t) na trhoch v rozvojových krajinách za výhodné ceny: rozdiel medzi skutočnou trhovou hodnotou a predajnou cenou (približne 20 miliárd ITL, teda 50 % bežnej trhovej hodnoty) malo byť na ťarchu združenia AIMA.
- (9) V nadväznosti na pripomienky útvarov Komisie (pozri list z 18. februára 2000), podľa ktorých sa pomoc viac podobala na vývoznú náhradu na pokrytie rozdielu medzi cenou hydiny v rozvojových krajinách a cenou na talianskom trhu (pomoc, ktorá by bola preto svojou povahou nezlučiteľná so spoločným trhom, povinnosťami Spoločenstva v rámci Svetovej obchodnej organizácie a spoločnej organizácie trhov), talianske orgány už vo svojom liste z 10. augusta 2000 nespomínali počiatočné ciele pomoci, ale tvrdili, že straty spôsobené talianskym výrobcom hydiny by mohli byť považované za straty spôsobené výnimočnými udalosťami (a nie bežnými rizikami trhu) a že preto by bolo možné odvolať sa na výnimku ustanovenú v článku 87 ods. 2 písm. b) Zmluvy.

⁽¹⁾ Ú. v. ES C 254, 13.9.2001, s. 2.

Opatrenie

- (10) Predmetný program ustanovuje výrobcom hydinárskych výrobkov kompenzáciu v dôsledku zníženia cien a poklesu predaja, ktoré spôsobila dioxínová kríza a panika, ktorá sa rozšírila medzi spotrebiteľmi. Pomoc zodpovedá rozdielu medzi priemernými cenami v krajinách, ktorých sa netýkala dioxínová kríza a talianskymi cenami počas obdobia jún – júl 1999 (kompenzácia sa týka tohto obdobia). Priemerné ceny v krajinách, ktoré kríza nezasiahla (okrem Talianska) boli podľa talianskych orgánov 137,89 eur/100 kg v júni a 132,35 eur/100 kg v júli. Rozdiel medzi cenami sa preto rovná sume 53,966 eur/100 kg v júni a 46,218 eur/100 kg v júli⁽²⁾. Pomoc predstavuje maximálnu čiastku 21 150 ITL (10,92 eur)/100 kg a 15 400 ITL (7,95 eur)/100 kg. Pomoc je poskytnutá pre mäso vyprodukované a predané v júni a júli 2001, v maximálnej celkovej výške 10 329 138 eur.
- (11) Na podporu tohto argumentu talianske orgány uvádzajú, že dioxínová kríza spôsobila nielen pokles výroby a predaja (z dôvodu narušenia trhu v dôsledku týchto udalostí), ale taktiež silný pokles spotreby hydinárskych výrobkov. Na základe údajov poskytnutých talianskymi orgánmi, predaj za zníženú cenu predstavoval 34 700 000 kg mäsa v júni 1999 (na rozdiel od 52 000 000 kg v júni 1998) a 30 200 000 kg v júli 1999 (na rozdiel od 51 000 000 kg v júli 1998⁽³⁾). Napriek tomu, že UNA zaviedla preventívne opatrenia určené na zabránenie krízy nadproduktie hydínového mäsa (spočívajúce v zabíí kurčiat v marci, ktoré by dospeli v nasledujúcich mesiacoch), dioxínová kríza zabránila dosiahnutiu uspokojivých výsledkov v tomto sektore.
- (12) V listoch z 21. novembra 2000 a z 28. mája 2001 talianske orgány zdôraznili podstatnú úlohu, ktorú zohrali komunikačné prostriedky v mesiacoch výskytu: panika, ktorú vytvorili komunikačné prostriedky údajne zhoršila silný pokles spotreby hydínového mäsa (pokles vzhľadom na predchádzajúci rok o 29,1 % v júni, o 10,1 % v júli, o 16,2 % v auguste a o 5,9 % v celom roku). Pokles dopytu spôsobil značné zníženie cien, ktoré bolo obzvlášť akútne v júni a júli (-30 % a -30,1 % vzhľadom na rovnaké mesiace predchádzajúceho roku). Okrem toho, s cieľom čeliť tejto situácii, museli talianski výrobcovia uskladniť zásoby 4 150 t kuracieho mäsa v júni, 9 271 t v júli a 2 595 t v auguste, keďže toto mäso nebolo možné umiestniť na trhu.
- (13) Pomoc neustanovuje žiadne odškodnenie za odstránenie zvierat alebo výrobkov živočíšneho pôvodu, ktoré neboli vhodné na spotrebu alebo na predaj.

⁽²⁾ Zľavnené ceny v Taliansku predstavovali 83,924 EUR/100 kg a 86,132 EUR/100 kg.

⁽³⁾ Tieto údaje obsahujú množstvá výrobkov, ktoré kúpili rodiny a verejná organizácie.

Výška pomoci

- (14) Celková plánovaná maximálna výška pomoci predstavuje 20 miliárd ITL (10 329 138 eur).

Pochybnosti, ktoré spôsobili začatie konania

- (15) Komisia začala konanie podľa článku 88 ods. 2 Zmluvy, pretože existovali pochybnosti o zlučiteľnosti schémy so spoločným trhom. Tieto pochybnosti sa týkali možnosti pripísať predmetnej pomoci rovnaký význam ako pomoci určenej na kompenzáciu strát spôsobených výnimočnou udalosťou. Talianske orgány sa v skutočnosti odvolali na článok 87 ods. 2 písm. b) Zmluvy, ktorý stanovuje, že pomoc, ktorej cieľom je čeliť škodám spôsobeným výnimočnými udalosťami je zlučiteľná so spoločným trhom. Oznámenie odkazuje na dioxínovú krízu ako na výnimočnú situáciu.
- (16) Konceptia výnimočnej udalosti nie je definovaná v Zmluve a Komisia uplatňuje takéto ustanovenie v jednotlivých prípadoch po pozornom prehodnotení predmetných špecifických skutočností. V prípade dioxínovej krízy týkajúcej sa potravinárskych výrobkov a krmív pre zvieratá vyrobených v Belgicku, Komisia dospela k záveru, že išlo o výnimočnú udalosť v zmysle článku 87 ods. 2 písm. b) Zmluvy, berúc do úvahy povahu a rozsah obmedzení, ktoré bolo potrebné zaviesť v záujme ochrany verejného zdravia v tejto krajine⁽⁴⁾.
- (17) V súvislosti s vymedzením pojmu výnimočnej udalosti existujú iné precedensy predovšetkým v oblasti rôznych druhov pomoci, ktoré udelilo Spojené kráľovstvo⁽⁵⁾ v súvislosti s krízou BSE: Komisia bola naklonená záveru, že išlo o výnimočnú udalosť, predovšetkým vzhľadom na zákaz vývozu hovädzieho mäsa a poklesu spotreby hovädzieho mäsa v dôsledku neistoty a znepokojenia spôsobených informáciami o BSE. Napriek tomu je potrebné zdôrazniť, že uvedené príklady sa vzťahujú na krajiny, ktoré boli priamo zasiahnuté touto chorobou (Spojené Kráľovstvo v súvislosti s BSE a Belgicko v súvislosti s dioxínom) a nie, na rozdiel od predmetného prípadu, na krajinu, v ktorej bol trh narušený z dôvodu obáv spotrebiteľov v súvislosti s dioxínom.

⁽⁴⁾ Pozri najmä rozhodnutia Komisie prijaté v oblasti štátnej pomoci NN 87/99, NN 88/99, NN 89/99, N 380/99, N 386/99 e NN 95/99, N 384/99.

⁽⁵⁾ Pozri štátnu pomoc N 299/96, N 290/96, N 278/96 a N 289/96.

- (18) V uvedených prípadoch Komisia oprávnila odškodnenie výrobcov za stratu výnosov za predpokladu, že strata trhových podielov a pokles spotreby boli spôsobené nielen znepokojením obyvateľstva, ale taktiež výnimočnými faktormi, ktoré bránili normálnemu obchodu predmetných výrobkov (celok verejných opatrení v kombinácii s absolútne mimoriadnym správaním spotrebiteľov a komunikačných prostriedkov). V uvedených rozhodnutiach bolo vždy možné identifikovať priamy a okamžitý vzťah medzi skupinou skutočností považovaných za príčinu výnimočnej udalosti a stratami, ktoré utrpeli podniky.
- (19) Talianske orgány, ktoré boli vyzvané preukázať existenciu vzťahu medzi stratou výnosov utrpenu poľnohospodárskymi výrobcami a existenciou výnimočnej udalosti, aby mohla Komisia povoliť odškodnenie týchto strát v zmysle článku 87 ods. 2 písm. b) Zmluvy, doteraz nedokázali predložiť presvedčujúce vysvetlenie. Rýchle rozšírenie paniky, ktorá vyústila do silného narušenia trhu, na ktorom podnikali talianski chovatelia, do straty trhových podielov a v dôsledku toho do zníženia obratu vzhľadom na bežný stav zjavne nespôsobilo samé o sebe – na základe v súčasnosti dostupných informácií – výnimočnú udalosť v zmysle Zmluvy. Okrem toho nič nenasvedčuje tomu, že boli prijaté opatrenia na blokovanie predaja zo strany orgánov štátu a Spoločenstva.
- (20) Ak by sa v závere tiež uznala skutočnosť, že „mediálny“ dopad bol v Taliansku intenzívnejší ako v iných európskych krajinách, na základe citlivosti obyvateľstva v oblasti potravinovej bezpečnosti a existencie veľmi kritického názorového trendu voči výrobným systémom v zooloogickom sektore, tieto úvahy sa v tejto chvíli nezdajú byť dostatočné na dokázanie existencie výnimočného charakteru predmetnej udalosti.
- (21) Komisia sa skôr pýtala, prečo talianski výrobcovia nemohli využiť túto situáciu a zvýšiť svoj predaj poľnohospodárskych výrobkov v zahraničí (alebo tiež na štátnom území) za predpokladu, že na rozdiel od Belgicka nebolo Taliansko medzi krajinami, ktoré boli priamo zasiahnuté dioxínovou krízou.
- (22) Ďalší aspekt, ktorý je potrebné vysvetliť, spočíva v tvrdení talianskych orgánov, podľa ktorých chovatelia museli zmrazovať nepredané mäso (4 150,8 t v júni, 9 271,3 t v júli a 2 595,9 t v auguste). Na základe tohto tvrdenia nebolo možné vylúčiť, že tento postup mohol umožniť neskorší predaj poľnohospodárskych výrobkov, ktoré nebolo možné predaj počas obdobia krízy. V tomto prípade by boli straty menšie ako straty prehlásené v rámci vyšetrovaného prípadu. Okrem toho Komisia nebola schopná stanoviť množstvá nepredaného mäsa v dôsledku poklesu dopytu spôsobeného obavami z prítomnosti dioxínov, ani rozsah nadprodukcie z dôvodu nesprávneho odhadu dopytu v lete.
- (23) Na základe vyššie uvedených skutočností, Komisia nemohla vylúčiť, že ide o pomoc jednoducho určenú na zlepšenie finančnej situácie výrobcov bez toho, aby prispela akýmkoľvek spôsobom k rozvoju sektora, pomoc poskytnutú okrem toho výlučne na základe ceny, množstva alebo výrobných jednotiek, iným slovami, porovnateľnú s pomocou na prevádzku a preto nezlučiteľnú so spoločným trhom v zmysle bodu 3.5 Usmernení Spoločenstva pre štátnu pomoc v poľnohospodárskom sektore ⁽⁶⁾ (ďalej len „Usmernenia“).
- (24) Komisia preto vyjadrila pochybnosti o existencii vzťahu medzi stratami výnosov, ktoré utrpeli výrobcovia v talianskom hydínovom sektore a existenciou výnimočnej udalosti, na základe uvedených skutočností, aby mohla predmetná pomoc uspokojiť podmienky na jej povolenie v zmysle článku 87 ods. 2 písm. b) alebo v zmysle článku 87 ods. 3 písm. c) Zmluvy (v tejto súvislosti predmetná pomoc zjavne ani neuláhčovala rozvoj takýchto hospodárskych činností) a na prehlásenie tejto pomoci za zlučiteľnú s jedným z bodov Usmernení.

III. PRIPOMIENKY TALIANSKA

- (25) V liste z 24. októbra 2001 (zaregistrovanom 26. októbra 2001) talianske orgány zdôraznili predovšetkým skutočnosť, že pokles spotreby hydínárskych výrobkov počas mesiacov jún, júl, august a v menšom meradle až do decembra 1999 nebol zahrnutý do rozhovorov o rozhodnutí začať konanie.
- (26) Keďže Komisia nespochybnila existenciu strát v oblasti predaja a zníženia cien, podľa talianskych úradov bolo preto iba potrebné dokázať spojenie medzi týmito stratami a dioxínovou krízou. Toto prepojenie by mohlo byť preukázané skutočnosťou, že prvé správy o „dioxínovom kurčati“ boli zverejnené dňa 28. mája 1999 o 19.00 hod. a že náhly pokles predaja nastal od júna 1999 (zníženie predaja o 29 % v porovnaní s júnom 1998). Tendencia spotreby v Taliansku mala paralelný vývoj so stupňom znepokojenia obyvateľstva vyvolaného komunikačnými prostriedkami, s významným poklesom predaja počas obdobia prvého rozšírenia informácií o dioxíne, posilnením spotreby v júli, kedy záujem zo strany médií zoslabol a ďalším znížením predaja v auguste v dôsledku oznámenia rozhodnutia Európskej únie o zdvojnásobení maximálneho tolerovateľného obsahu dioxínu v niektorých výrobkoch. Od septembra venovali masmédiá tejto téme čoraz menšiu pozornosť a spotreba hydínárskych výrobkov sa postupne normalizovala.

⁽⁶⁾ Ú. v. ES C 232,12.8.2000.

(27) Talianske orgány preto považujú za nesporné, že existuje vzťah medzi znepokojením, ktoré sa rozšíriло medzi obyvateľstvom v dôsledku informácií o dioxíne v Belgicku a poklesom spotreby a ceny.

(28) Zostáva preto dokázať skutočnosť, že dioxínová krízu, ktorá nastala v Taliansku je možné považovať za výnimočnú udalosť v zmysle článku 87 ods. 2 písm. b) Zmluvy. Komisia už uznala, že dioxínová kríza je výnimočnou udalosťou v prípade krízy prepuknutej v Belgicku vzhľadom na povahu a rozsah obmedzení nariadených na ochranu verejného zdravia. Je pravda, že Taliansko nebolo priamo zasiahnuté dioxínovou krízou, napriek tomu však talianske orgány tvrdia, že nie je možné poprieť, že dôsledky krízy presiahli štátne hranice a zasiahli tiež susedné krajiny, ako je Taliansko.

(29) Talianske orgány tvrdia, že výnimočná udalosť v zmysle článku 87 ods. 2 písm. b) je akákoľvek nepredvídateľná alebo ťažko predvídateľná udalosť, ako sú prírodné katastrofy. Preto je potrebné považovať túto udalosť ako takú a nie opatrenia prijaté za účelom čeliť krízovej situácii, ktoré sú len dôsledkom samotnej udalosti. Napokon, v prípade BSE v Spojenom Kráľovstve, Komisia uznala výnimočnú povahu udalosti vzhľadom na zákaz vývozu mäsa, ale najmä z dôvodu poklesu spotreby hovädzieho mäsa spôsobeného neistotou a obavami vyplývajúcimi z informácií o BSE. Tá istá situácia sa vyskytla v Taliansku v roku 1999, v dôsledku paniky v súvislosti s dioxínom. Zákaz vývozu v Spojenom Kráľovstve nemal veľký vplyv na pokles spotreby, pretože aj bez tohto zákazu zahraniční spotrebiteľia (rovnako aj anglickí spotrebiteľia) znížili spotrebu hovädzieho mäsa, čo zabránilo nájdeniu akéhokoľvek odbytu pre tieto výrobky v zahraničí. V prípade dioxínu v roku 1999 by sa malo pripomenúť, že všetky tretie krajiny zakázali v rovnakom období dovoz hydinného mäsa pochádzajúceho z EÚ.

(30) Dôvod, prečo sa talianski výrobcovia neobrátili na ďalšie zahraničné trhy alebo nevyužili taliansky trh preto spočíva v nadnárodnom charaktere udalosti, ktorá výrazne prekročila hranice Belgicka.

(31) Zisky niektorých talianskych hydinařských podnikov za obdobie jún – august 1999 podľa talianskych orgánov jasne naznačujú toto zníženie cien a predaja.

IV. PRÁVNE POSÚDENIE

Existencia pomoci

(32) Podľa článku 87 ods. 1 Zmluvy o ES pomoc poskytovaná členskými štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná so spoločným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.

(33) Nariadenie Rady (ES) č. 2777/75 z 29. októbra 1975 o spoločnej organizácii trhu s mäsom hydiny ⁽⁷⁾ v článku 19 ustanovuje, že pokiaľ uvedené nariadenie nestanovuje inak, články 87, 88 a 89 Zmluvy sú uplatniteľné na výrobu a predaj výrobkov, na ktoré sa vzťahuje uvedené nariadenie.

(34) Plánované opatrenie ustanovuje poskytnutie verejných prostriedkov určitým podnikom a predmetná pomoc (ktorá predstavuje sumu 20 miliárd ITL) sa poskytne selektívnym spôsobom chovateľom, ktorí pravdepodobne utrpeli straty z dôvodu dioxínovej krízy. Okrem toho plánované opatrenie uprednostňuje niektoré druhy produkcie (produkciu v sektore chovu hydiny) a môže mať vplyv na obchod vzhľadom na podiel Talianska v celkovej produkcii hydiny v Únii (13,2 %). V roku 2001 hrubá talianska produkcia hydiny predstavovala 1 134 000 ton a produkcia celej EÚ 15 predstavovala 9 088 000 t ⁽⁸⁾.

(35) Predmetné opatrenie preto spĺňa definíciu štátnej pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 Zmluvy.

Zlučiteľnosť pomoci.

(36) Zákaz poskytnutia štátnej pomoci nie je bezpodmienečný. V tomto prípade sa talianske orgány odvolali na výnimky ustanovené v článku 87 ods. 2 písm. b) Zmluvy. Zmluva ustanovuje, že za opatrenia zlučiteľné so spoločným trhom v zmysle článku 87 ods. 2 písm. b) môžu byť považované opatrenia s cieľom čeliť škodám spôsobeným prírodnými katastrofami a inými výnimočnými udalosťami.

(37) Zmluva neobsahuje definíciu „výnimočnej udalosti“ a preto je potrebné skontrolovať, či „dioxínová kríza“ v Taliansku môže byť považovaná za výnimočnú situáciu v zmysle článku 87 ods. 2 písm. b) Zmluvy.

⁽⁷⁾ Ú. v. ES L 282 1.11.1975, s. 77.

⁽⁸⁾ Zdroj: Eurostat a Európska komisia.

(38) V súlade s Orientáciami Spoločenstva pre štátnu pomoc v sektore poľnohospodárstva⁽⁹⁾, v hodnotení pomoci určenej kompenzovať straty spôsobené prírodnými katastrofami alebo výnimočnými situáciami Komisia logicky zdôraznila, že výrazy „prírodná katastrofa“ a „výnimočná udalosť“ uvedené v článku 87 ods. 2 písm. b) je potrebné vykladať v obmedzenom zmysle, pretože tieto výrazy predstavujú výnimky zo všeobecnej zásady nezlučiteľnosti štátnej pomoci so spoločným trhom, ktorú zakazuje článok 87 ods. 1. Komisia doteraz považovala za prírodné katastrofy zemetrasenia, lavíny, zosuvy pôdy a povodne. Medzi výnimočné udalosti bola zaradená vojna, vnútorné nepokoje a štrajky a s niekoľkými výhradami a v závislosti od ich rozsahu, vážne jadrové alebo priemyselné havárie a havárie spôsobujúce rozsiahle straty. Na druhej strane Komisia neuznala za výnimočnú udalosť haváriu vzniknutú v jedinom spracovateľskom závode, ktorá bola krytá bežným obchodným poistením. Vo všeobecnosti Komisia nepovažuje za prírodné katastrofy alebo za výnimočné udalosti prepuknutie chorôb živočíchov a rastlín, aj keď v jednom prípade Komisia v skutočnosti uznala za výnimočnú udalosť rozsiahle rozšírenie dovtedy neznámej živočíšnej choroby. Z dôvodu nepredvídateľnosti týchto udalostí bude Komisia naďalej prehodnocovať po jednotlivých prípadoch návrhy na poskytnutie pomoci v zmysle článku 87 ods. 2 písm. b) Zmluvy, zohľadňujúc predchádzajúcu prax v sektore. Takáto jednotlivá analýza je obzvlášť potrebná v kontexte pomoci poskytovanej v citlivom sektore, akým je sektor hydiny, v ktorom môže akékoľvek intervenčné opatrenie na trhoch naraziť na opatrenia spoločnej organizácie trhov.

(39) Komisia nemôže vo všeobecnosti prijať, že chemická kontaminácia potravinárskych výrobkov určených na ľudskú spotrebu ako taká môže predstavovať mimoriadnu udalosť v zmysle článku 87 ods. 2 písm. b) Zmluvy. Napriek tomu riziko kontaminácie je dôsledkom skutočnosti, že najvyššie úrovne kvality nie sú zaručené pozdĺž celého potravinového reťazca.

(40) V prípade dioxínovej krízy v Belgicku sa po zohľadnení početných prvkov dospelo k záveru, že táto kríza predstavovala výnimočnú udalosť. Komisia zohľadnila predovšetkým rozsah realizovaných opatrení na potlačenie krízy a na ochranu ľudského zdravia, medzi ktoré patrí zákaz umiestnenia hydínového mäsa na trh a do maloobchodnej distribučnej siete, zákaz obchodovania a vývozu do tretích krajín niektorých výrobkov živočíšneho pôvodu učených na ľudskú a živočíšnu spotrebu, uloženie série podmienok, medzi ktoré patrí dozor, sledovateľnosť

a kontrola predmetných výrobkov⁽¹⁰⁾. Vyhlásenie výnimočnej udalosti preto vychádzalo z dvoch skutočností, to znamená z vyhlásenia belgických orgánov s následným prijatím výnimočných opatrení a z nemožnosti nájsť odbyt pre výrobu, ktorá dohnala belgických výrobcov do krízovej situácie. Takáto kríza bola na základe svojej povahy a svojho dopadu na zúčastnených prevádzkovateľov odlišná od bežných podmienok a nachádzala sa mimo normálnych podmienok fungovania trhu. Rýchle rozšírenie paniky medzi spotrebiteľmi a embargo uvalené rôznymi tretími krajinami, pokiaľ ide o zvieratá a výrobky živočíšneho pôvodu z Belgicka výrazne prispeli k posilneniu krízy a premietli sa do silného narušenia trhu, na ktorom podnikali belgickí prevádzkovatelia, do straty trhových podielov a následne do zníženia predpokladaného obratu za bežnej situácie na trhu.

(41) Ani chemická kontaminácia výrobkov, ani pokles predaja by samé o sebe nepostačovali na dospenie k záveru, že išlo o výnimočnú udalosť, ktorá vyplývala z kombinácie výrazných obmedzujúcich opatrení v oblasti predaja a vývozu týchto výrobkov a z poklesu predaja a cien. Panika a reakcia spotrebiteľov na kontamináciu hydínového mäsa dioxínom len prispeli k výnimočnej povahe udalosti.

(42) V prípade talianskych výrobcov je potrebné poznamenať, že na nich nebolo uvalené žiadne obmedzujúce opatrenie, pokiaľ ide o predaj a vývoz, ani žiadne obmedzujúce opatrenie na ochranu zdravia spotrebiteľov, pretože ich krajina nebola priamo zasiahnutá touto krízou. Jediným nepredvídateľným a rušivým faktorom trhu bolo šírenie paniky a reakcií spotrebiteľov na základe kontaminácie, ktorá sa vyskytla inde.

(43) Situáciu Talianska nie je možné porovnávať so situáciou krajín, ktoré boli priamo zasiahnuté krízou; dioxínová kríza bola v skutočnosti vyhlásená za výnimočnú udalosť v Belgicku a nie za výnimočnú udalosť vo všeobecnosti. Ako už bolo zdôraznené v odsekoch 35-38, ani samotná

⁽¹⁰⁾ Tieto opatrenia sa premietli do troch rozhodnutí Komisie: Rozhodnutie Komisie 1999/363/ES z 3. júna 1999 o ochranných opatreniach proti kontaminácii dioxínom niektorých výrobkov živočíšneho pôvodu určených na ľudskú alebo živočíšnu spotrebu (Ú. v. ES L 141, 4.6.1999, s. 24). Tieto opatrenia sa týkali predovšetkým hydínového mäsa a všetkých výrobkov z hydiny, ako sú vajcia a vaječné výrobky, tuky, živočíšne proteíny, suroviny určené na stravovanie atď.; Rozhodnutie Komisie 1999/368/ES zo 4. júna 1999 a rozhodnutie Komisie 1999/389/ES 11. júna 1999 o ochranných opatreniach proti kontaminácii dioxínom výrobkov určených na ľudskú alebo živočíšnu spotrebu vyrobených zo zvierat hovädzieho a bravčového druhu (Ú. v. ES L 142, 5.6.1999, s. 46 a Ú. v. ES L 147, 12.6.1999, s. 26). Tieto opatrenia sa týkali predovšetkým hovädzieho a bravčového mäsa, ako aj mlieka a všetkých výrobkov z neho.

⁽⁹⁾ Ú. v. ES C 28, 1.2.2000, s. 2.

chemická kontaminácia potravinárskych výrobkov určených na ľudskú spotrebu, ani rozšírenie sociálneho poplachu nepredstavujú ako také výnimočnú udalosť v zmysle článku 87 ods. 2 písm. b) Zmluvy.

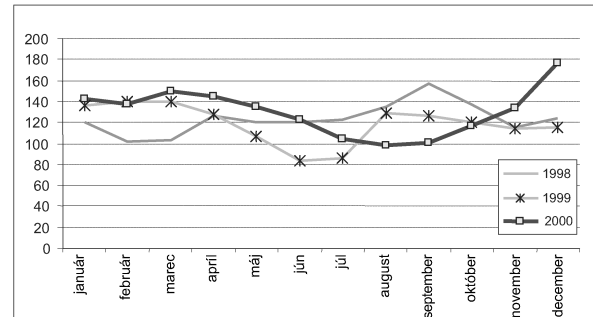
- (44) Talianske orgány sa taktiež odvolali na prvú krízu BSE v Spojenom Kráľovstve. V tomto prípade bola mimoriadna situácia v sektore hovädzieho mäsa spôsobená celkovým zákazom vývozu živých zvierat a hovädzieho mäsa zo Spojeného Kráľovstva do európskych krajín a do tretích krajín. Dopad trhových opatrení prijatých v rámci BSE preto nadobudol v Spojenom Kráľovstve dosiaľ nevídaný rozmer. Spomedzi opatrení, ktoré boli prijaté v súvislosti s touto krízou Komisia pripomenula existenciu celového embarga na britské mäso, ako aj na všetky výrobky z neho, ktoré môžu vstúpiť do ľudského a živočíšneho potravinového reťazca a bezprecedentného poklesu vnútroštátnej spotreby mäsa. Pokles spotreby bol spojený s výraznými obmedzeniami trhu, čo spôsobilo situáciu, ktorú bolo možné definovať ako výnimočnú.
- (45) Okrem toho v neskorších prípadoch BSE v Európe⁽¹¹⁾ Komisia zdôraznila, že pokles predaja alebo príjmov sa nepovažuje za výnimočný. Pokles predaja sa považuje za dôsledok výnimočnej udalosti, ktorá vznikne na základe zriedkavej kombinácie rôznych faktorov. Ako sa spomína vo vyššie uvedených príkladoch, pomoc s cieľom čeliť výnimočnej situácii v zmysle článku 87 ods. 2 písm. b) Zmluvy bola prijatá v priamo postihnutých krajinách, v ktorých sa na výnimočnosti krízy podieľalo viacero faktorov, ako napríklad: mimoriadne negatívne vplyvy na európskych poľnohospodárov, panika, ktorá sa rozšírila medzi spotrebiteľmi a embargo uvalené mnohými tretími krajinami na zvieratá a mäsové výrobky pochádzajúce z EÚ, ako aj séria prípadov, ktoré unikli kontrole chovateľov a ktoré sa podieľali na vyostrení krízovej situácie a rozšírení obáv medzi spotrebiteľmi. Toto sa premietlo do silného narušenia trhu, na ktorom podnikajú európski výrobcovia, s následnou stratou trhových podielov a preto aj znížením plánovaného obratu za normálnych trhových okolností.
- (46) Dôležitým prvkom, ktorý zohľadnila Komisia za účelom uznania uvedenej krízy ako výnimočnú udalosť bola stabilita a vyrovnanosť trhu hovädzieho mäsa pred vypuknutím krízy. Ale podľa nižšie uvedených dôkazov (viď odsek 52 a 55 nižšie) a podľa vyhlásení samotných talianskych orgánov (viď listy z 28.8.2000 a z 15. novembra 2000) toto neplatilo pre trh s hydinou v Taliansku, ktorý už v tom čase zaznamenal nadbytok výroby a pokles cien.
- (47) Vo všetkých uvedených prípadoch a najmä v prípadoch uvedených talianskymi orgánmi nastala v dotknutej krajine výnimočná situácia a viedla k prijatiu série obmedzujúcich opatrení, kontrole trhu a hygienických opatrení, s čím je spojený pokles predaja a cien predmetných výrobkov.
- (48) Okrem toho musí mať výnimočná udalosť prinajmenšom charakter udalosti, ktorá sa svojou podstatou a dopadom na dotknutých prevádzkovateľov jasne odlišuje od bežných podmienok a nachádza sa mimo normálnych podmienok fungovania trhu. Samotná nepredvídateľnosť udalosti alebo jej ťažká predvídateľnosť môžu byť jedným prvkom výnimočnosti udalosti, ale nemôžu ako také postačovať na vyhlásenie tejto udalosti za „výnimočnú“ v zmysle článku 87 ods. 2 písm. b) Zmluvy.
- (49) V tomto prípade sa predpokladaný pokles predaja neodlišuje od ostatných udalostí, ktoré majú vplyv na dopyt, ako napríklad zatvorenie vývozného trhu. Aj takáto udalosť je nepredvídateľná, ale patrí do bežného obchodného rizika podniku a nemá žiadnu výnimočnú povahu v zmysle článku 87 ods. 2 písm. b) Zmluvy.
- (50) Podľa talianskych orgánov nemali talianske výrobky iné trhové odbytiská, pretože sa kríza rozšírila ďaleko za belgické hranice a pokles spotreby hydinového mäsa bol zaznamenaný v celej Európe.
- (51) Teraz, podľa údajov, ktoré má k dispozícii Komisia, vývoz hydiny v rámci Spoločenstva zostal počas júna a augusta 1999 konštantný v porovnaní s ročnou tendenciou a dokonca sa zvýšil v porovnaní s rokom 1998. Vývoz bol v rámci Spoločenstva počas júla vyšší ako zaznamenaná tendencia v roku 1999 a v príslušnom mesiaci predchádzajúceho roka. Aj keď tento nárast nebol dostatočný na vytvorenie odbytu celého prebytku nepredaného množstva výrobkov, ktoré oznámili talianske orgány, tento nárast znížil vplyv krízy na výrobcov a umožnil im predat jednu časť produkcie na trhu Spoločenstva. Talianske orgány neposkytli žiadne čísla dokazujúce nedostatok iného odbytu na trhu Spoločenstva a obmedzili sa iba na tvrdenie, že v dôsledku krízy aj ostatné krajiny znížili spotrebu hydinového mäsa. Podľa týchto orgánov je však možné považovať niektoré krajiny (ako Dánsko, Grécko,

⁽¹¹⁾ Pozri okrem iného pomoci N 113/A/2001 (rozhodnutie SG 01.290550 z 27.7.2001), N 437/2001 (rozhodnutie z 27.7.2001 SG 01290526D), N 657/2001 (rozhodnutie z 9.11.2001 SG 01292096) a NN 46/2001 (rozhodnutie SG 01.290558 z 27.7.2001).

Španielsko, Írsko, Rakúsko, Portugalsko, Fínsko, Švédsko, Spojené Kráľovstvo) ako referenčné body na stanovenie porovnávacích cien (pozri odsek 7 vyššie), pretože sa ich kríza nedotkla. Preto mohli byť príjemcami aspoň časti tejto prebytočnej produkcie.

Mesačná trhovacia cena, Celé kurčatá

EUR/100 kg

(52) Okrem toho vzhľadom na politiku, ktorú prijala Komisia v oblasti uplatňovania článku 87 ods. 2 písm. b) Zmluvy v poľnohospodárskom sektore, je potrebné vylúčiť akúkoľvek nadmernú kompenzáciu strát.

(53) Mechanizmus kompenzácie ustanovený talianskymi orgánmi je založený na pomoci na mäso vyrobené a predávané od júna do júla 1999, vypočítanej na základe rozdielu medzi priemernými cenami krajín, ktorých sa kríza nedotkla a priemernými talianskymi cenami. Tento rozdiel sa podľa talianskych orgánov rovná sume 53,966 eur/100 kg v júni a 46,218 eur/100 kg v júli. Pomoc predstavuje 21 150 ITL (t.j. 10,92 eur)/100 kg a 15 400 ITL (7,95 eur)/100 kg.

(54) Tento spôsob výpočtu nastoľuje dva problémy. Prvý problém sa týka tvrdenia talianskych orgánov, podľa ktorých chovatelia boli nútení zmraziť nepredané mäso⁽¹²⁾. Táto skutočnosť by umožnila neskôr predat' hydínové výroby, ktoré neboli predané počas krízového obdobia a straty by boli menej výrazné ako údaje, ktoré boli vyhlásené v hodnotení tohto prípadu. Talianske orgány sa k tomuto bodu nevyjadřili. Preto nie je možné vylúčiť riziko nadmernej kompenzácie strát, prostredníctvom oneskoreného predaja časti produkcie za pravdepodobne normalizované ceny. Okrem toho talianske orgány vyhlásili, že v júni 1999 bolo zabitých 43 170,1 t kurčiat a v júli 47 485,9 t, čiže celkovo 90 656 t (pozri list z 15. novembra 2000), zatiaľ čo predané množstvá predstavovali 34 700 000 kg mäsa v júni 1999 a 30 200 000 kg v júli, čo predstavuje 64 900 t. V júni bolo zmrazených 4 150,8 t a v júli 9 271,3 t, čo predstavuje spolu 13 422,1 t. Neboli predložené žiadne informácie o smerovaní časti vyprodukovaného mäsa, ktorá nebola predaná a zmrazená, v súvislosti s ktorou nie je možné vylúčiť iné obchodné určenie.

(55) Následne Taliansko odkazuje na priemerné ceny v ostatných európskych krajinách, ktoré neboli zasiahnuté krízou, bez toho, aby zohľadnilo skutočnosť, že ceny v Taliansku zaznamenali pokles už pred júnom 1999 a variabilitu tendencie cien hydínového mäsa. Túto tendenciu v Taliansku v rokoch 1998, 1999 a 2000⁽¹³⁾ ilustruje táto tabuľka:

(56) Podľa prehlásenia talianskych orgánov sektor hydínového mäsa už trpel nadprodukciami a preto výrobcovia v marci rozhodli o zabití časti kurčiat určených na zabitie v apríli a v máji s cieľom znížiť ponuku mäsa v júni o 4,8 %. Z dôvodu dioxínovej krízy nebolo podľa talianskych orgánov zabitých a umiestnených na trh 10 % percent produkcie, ale boli presunuté na júl a august, čím spôsobili sťaženie ponuky v týchto dvoch mesiacoch. Na základe údajov, ktoré má k dispozícii Komisia, počet kurčiat v chovoch sa v skutočnosti zvýšil vo februári, marci a apríli, čo sa odhaduje na 5,6 % zvýšenia výroby v mesiaci júni.

(57) Údaje o zabití kurčiat v období máj – august 1999 vzhľadom na tie isté mesiace predchádzajúceho roka naznačujú, že v máji 1999 bol zaznamenaný nárast zabíjania a teda ponuky kurčiat o takmer + 9 %, v júni 1999 ponuka poklesla vzhľadom na jún 1998 o -10 % a v júli bol počet spracovaných kurčiat vyšší takmer o 10 % vzhľadom na rok 1998. Táto tendencia zvyšovania ponuky pokračovala v auguste 1999 (+ 6,5 %). Keďže ceny nasledujú tendenciu vývoja ponuky, je možné z toho vyvodit' zníženie ceny vzhľadom na ceny v apríli, ktoré už boli nižšie ako európsky priemer z dôvodu nadmernej výroby. Preto porovnanie cien kurčiat v Taliansku v júni a v júli a priemeru cien v krajinách, ktorých sa nedotkol dioxínová kríza by vyústilo do nadmerného hodnotenia domnejšej hodnoty kurčiat v Taliansku.

(58) Z dôvodu variability cien kurčiat v Taliansku a tendencie znižovania cien ešte pred vypuknutím dioxínovej krízy, porovnanie cien predajov v júni 1999 a v júni 1998 by nebolo správne a nerešpektovalo by nadprodukciami, ktorá mala vplyv na trh kurčiat v Taliansku a následný pokles cien, ktorý už bol zaznamenaný. Vyhlásenie talianskych orgánov, podľa ktorých výrobcovia už prijali opatrenia na nápravu trhu predčasným zabitím kurčiat v marci, ktoré mali byť spracované v apríli a máji s cieľom znížiť ponuku počas júna a júla, je v protiklade s údajmi o chovoch

⁽¹²⁾ Pozri list z 23.5.2001, v ktorom talianske orgány prehlasujú, že výrobcovia boli nútení zmraziť 4 150,8 t v júni, 9 271,3 t v júli a 2 595,9 t v auguste.

⁽¹³⁾ Údaje týkajúce sa vývozu všetkého hydínového mäsa v rámci Spoločenstva (v jatočnej váhe hydiny).

kurčiat, a teda aj s odhadom výroby, ktorý udáva zvýšenie ponuky v júni a malý pokles (1,6 %) v júli. Na základe týchto prvkov by bol akýkoľvek predpoklad cien predaja v júni a júli 1999 (v porovnaní s cenami v júni 1998 alebo s cenami zaznamenanými v iných európskych krajinách, ktoré nezasiahla dioxínová kríza) náhodný.

- (59) Komisia preto môže dospieť k názoru, že panika ako taká nepredstavuje mimoriadne okolnosti v zmysle článku 87 ods. 2 písm. b) Zmluvy a že spôsob výpočtu strát navrhovaný talianskymi orgánmi by mohol viesť k nadmernému hodnoteniu strát, ktoré utrpeli talianski výrobcovia mäsa, opatrenie nie je možné považovať za zlučiteľné so spoločným trhom na základe článku 87 ods. 2 písm. b).
- (60) Aj pri hodnotení pomoci na základe článku 87 ods. 3 Zmluvy je možné len skonštatovať, že táto pomoc nie je zlučiteľná so spoločným trhom. Článok 87 ods. 3 písm. a) taktiež nie je uplatniteľný, pretože pomoc nie je určená na podporu hospodárskeho rozvoja regiónov, v ktorých je životná úroveň mimoriadne nízka alebo v ktorých je vysoká miera nezamestnanosti.
- (61) Čo sa týka článku 87 ods. 3 písm. b), predmetná pomoc nie je určená na podporu realizácie významného projektu spoločného európskeho záujmu, ani na nápravu závažného narušenia hospodárstva členského štátu.
- (62) V súvislosti s článkom 87 ods. 3 písm. d) Zmluvy, predmetná pomoc nemá účel sledovať ciele uvedené v tomto článku.
- (63) Čo sa týka článku 87 ods. 3 písm. c) Zmluvy, keďže talianske orgány riadne oznámili predmetný zákon v zmysle článku 88 ods. 3 uplatňujú sa v súvislosti s jeho hodnotením pravidlá Orientácií Spoločenstva pre štátnu pomoc v poľnohospodárskom sektore⁽¹⁴⁾ (ďalej len: Orientácie). V zmysle bodu 23.3 Orientácií, tento text je možné uplatniť na novú štátnu pomoc, na pomoc ktorú už členské štáty oznámili, ale o ktorých ešte Komisia nerozhodla, s účinkom od 1. januára 2000.
- (64) Pomoc určená na kompenzáciu strát výnosov spôsobených nákazami zvierat upravuje bod 11.4. Odškodnenie môže zahŕňať primeranú kompenzáciu za stratu zisku, berúc do úvahy ťažkosti týkajúce sa náhrady hospodárskych zvierat alebo ich obnovenia chovu a karantény alebo iných prechodných období, ktoré vyžadujú alebo odporúčajú príslušné orgány na potlačenie choroby pred nahradením hospodárskych zvierat alebo kultúr. Potrebnou podmienkou na pridelenie pomoci je preto povinné zabitie zvierat na príkaz zdravotníckych/veterinárnych orgánov, v rámci plánu určeného na prevenciu a na potlačenie nákazy zvierat.
- (65) Z oznámených opatrení je možné jasne vyvodiť, že zdravotnícke/veterinárne orgány nevydali žiadny príkaz na zabitie zvierat v rámci plánu určeného na prevenciu a potlačenie nákazy zvierat, pretože chemická kontaminácia sa netýkala talianskych podnikov. Predmetné opatrenie preto nespĺňa podmienky ustanovené v bode 11.4 Orientácií.
- (66) Na základe uvedených skutočností, pomoc podnikom, ktoré pôsobia v hydinařskom sektore nie je možné považovať za pomoc určenú na kompenzáciu škôd spôsobených výnimočnou udalosťou v zmysle článku 87 ods. 2 písm. b), ani za pomoc, na ktorú by sa mohla vzťahovať jedna z výnimiek ustanovených v článku 87 ods. 3. Predmetná pomoc sa preto javila ako pomoc na prevádzku, ktorá je nezlučiteľná so spoločným trhom v zmysle bodu 3.5 Orientácií⁽¹⁵⁾.
- (67) Pomoc okrem toho obsahovala porušenie ustanovení nariadenia Rady (ES) č. 2777/75, podľa ktorého je možné prijať pre výrobky uvedené v článku 1 nariadenia len tieto opatrenia: opatrenia určené na podporu lepšej organizácie produkcie, spracovania a predaja; opatrenia určené na zlepšenie ich kvality; opatrenia určené na umožnenie vypracovania krátkodobých a dlhodobých predpokladov prostredníctvom znalosti použitých výrobných prostriedkov; opatrenia určené na podporu zistenia vývoja cien na trhu výrobkov. Okrem toho, aby boli zohľadnené obmedzenia voľného pohybu, ktoré musia vyplývať z uplatňovania ustanovení určených na potlačenie rozširovania chorôb zvierat, je možné prijať, podľa konania ustanoveného v článku 17, výnimočné ustanovenia na podporu trhu postihnutého obmedzeniami. Tieto ustanovenia je možné prijať len v rozsahu a počas doby, ktoré sú nevyhnutne potrebné na podporu tohto trhu. V tomto prípade Taliansko neprijalo žiadne z uvedených opatrení; z toho vyplýva, že akúkoľvek inú verejnú pomoc je možné poskytnúť len v súlade s článkami 87-89 Zmluvy. Ako je uvedené v predchádzajúcom odseku, predmetná pomoc nie je zlučiteľná s normami, ktoré sa vzťahujú na štátnu pomoc a preto nie je zlučiteľná so spoločným trhom.

⁽¹⁴⁾ Ú. v ES C 28, 1.2.2000, s. 2.

⁽¹⁵⁾ Rozsudok Súdu prvého stupňa z 8.6.1995 vo veci T 459/1993 (Siemens SA – Komisia Európskych spoločenstiev), Zb. [1995] s. 1675.

V. ZÁVERY

Taliansko nemôže uskutočniť predmetnú pomoc.

(68) Na základe uvedených skutočností môže Komisia dospieť k záveru, že pomoci ustanovené programom A.I.M. A. v prospech hydinárskeho sektoru predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1, na ktoré sa nevzťahuje žiadna výnimka ustanovená v článku 87 ods. 2 ani v článku 87 ods. 3.

Článok 2

Do dvoch mesiacov odo dňa oznámenia tohto rozhodnutia oznámi Taliansko Komisii opatrenia, ktoré prijalo na uskutočnenie tohto rozhodnutia.

(69) Keďže program bol oznámený v zmysle článku 88 ods. 3 Zmluvy, podľa ktorého členský štát môže zaviesť plánované opatrenie len po tom, ako ho schváli Európska komisia, nie je dôvod na žiadanie vrátenia pomoci,

Článok 3

Toto rozhodnutie je určené Talianskej republike.

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

V Bruseli, dňa 19 mája 2004.

Článok 1

Pomoc, ktorú plánuje poskytnúť Taliansko na základe Štátneho programu zásahov A.I.M.A. za rok 1999, je nezlučiteľná so spoločným trhom.

Za Komisiu

Franz FISCHLER

členka Komisie